

Etelä-Savo vie metsäosaamista maailmalle

Etelä-Savossa on Suomen runsaimmat metsävarat, yli sadan vuoden kokemus alan koulutuksesta sekä runsaasti alan menestyvää liiketoimintaa pk-yrityksistä metsäteollisuusyrityksiin. Ei ihme, että alueen metsäosaaminen kiinnostaa myös Suomen ulkopuolella. Etelä-Savon metsäalan oppilaitokset eri koulutusasteilta ovat yhdistäneet voimansa vastatakseen kysyntään, ja lähteneet kehittämään puunhankintaa Venäjällä.

Koulutusmarkkinoiden kansainvälinen kasvu tarjoaa Suomelle uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Suomen hyvä maine niin koulutuksen kuin metsäalan osajana on omiaan luomaan kansainvälistä kysyntää, johon on nyt herätty metsäalalla. Mikkelin ammattikorkeakoulu, Etelä-Savon ammattiopisto Esedu sekä Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus vahvistavat yhdessä puunkorjuualan osaamista Venäjällä kohdemaan tarpeita ja alan yrittäjiä kuunnellen. Koulutusvienti itsessään tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia sekä vahvistaa samalla metsäalan yritysten kansainvälisiä verkostoja synnyttäen uutta liiketoimintaa. Yhteistyöllä saavutetaan parhaat tulokset, uskovat **Riitta Flinkkilä** Esedusta, **Sinikka Mynttinen** Aalto-yliopiston Pienyrityskeskuksesta sekä **Kirsi Itkonen** Mikkelin ammattikorkeakoulun metsätalouden laitokselta.

Lähtökohtana kohdemaiden tarpeet

Metsäalan koulutusvienti lähtee Etelä-Savossa kohdemaiden tarpeista. Metlan vuosina 2010–2012 toteuttama Keski- ja Itä-Euroopan Metsätietopalvelu eli KIEMET on yksi esimerkki siitä, kuinka metsäosaamisen viennin valmiuksia on lähdetty rakentamaan. Hankkeessa selvitettiin metsävaroiltaan merkittävimpien Keski- ja Itä-Euroopan maiden metsäsektoreita ja liiketoimintaympäristöä. Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus Mikkelistä osallistui hankkeeseen järjestämällä kansainvälistymiskoulutuksia sekä verkostoitumismatkoja kohdemaihin.

– KIEMET-hankkeessa kerättiin tietoa kohdemaiden metsä- ja puualan yrityksistä, teknologian ja osaamisen siirron edellytyksistä sekä bioenergiamarckkinoista ja puunhankinnasta erityisesti itäsuomalaisen yritysten näkökulmasta. Hankkeella on pohjustettu metsäosaamisen viennin mahdollisuuksia, kertoo tutkija **Sinikka Mynttinen** Aalto-yliopiston Pienyrityskeskuksesta Mikkelistä.

Metsäsektorin muutos luo kysyntää Itä-Euroopassa

Metsäalan osaamisen kysyntä heijastelee kohdemaan tilannetta ja tarpeita. Esimerkiksi Venäjällä ja entisissä Itä-Euroopan maissa kysyntään vaikuttaa metsien yksityistäminen sekä poliittiset ja talousjärjestelmän muutokset.

– Talousjärjestelmän muuttuessa ja kehittyessä metsiä on entisissä Itä-Euroopan maissa palautettu omistajille. Yksityistämismuutos on meneillään, ja siihen meillä on annettavaa: metsätalouden hoito ja metsän korjuu ei ole Itä-Euroopassa kehittynyt samoin kuin meillä, valottaa Sinikka Mynttinen.

– Lisäksi ammatillinen koulutus on Venäjällä kärsinyt poliittisten muutosten myötä, ja sitä yritetään nyt ajaa uudelleen ylös. Myös tässä osaamisestamme on hyötyä, täydentää hankepäällikkö **Riitta Flinkkilä** Esedusta. – Eikä kiinnostus Suomen metsäosaamista kohtaan ole vain yksittäisten

henkilöiden varassa. Venäjällä Suomen metsäosaamisesta on kiinnostuttu niin hallinnon tasolla kuin koulutuskomiteoissa sekä yksittäisissä oppilaitoksissa ja yrityksissä.

Kouluttajaverkosto vahvistaa Venäjän puunkorjuuosaamista

Etelä-Savon metsäalan oppilaitokset ovat aloittaneet koulutusvientä kukin tahoillaan esimerkiksi Chilessä ja Itä-Euroopassa erillisissä projekteissa. Tuorein koulutusvientihanke WOPE (Wood Procurement Entrepreneurship) yhdistää nyt eri toimijoiden osaamisen. Hanketta rahoitetaan Kaakkois-Suomi-Venäjä ENPI CBC 2007–2023-ohjelmasta. Lisäksi sitä rahoittavat hankkeen kumppanit sekä EU, Venäjän Federaatio ja Suomen valtio. Tavoitteena on kehittää metsäliiketoimintaa Leningradin alueella sekä vahvistaa puunhankintayritysten työnjohdon ja työntekijöiden sekä metsäoppilaitosten opettajien yrittäjyyden, liiketalouden ja puunkorjuun osaamista. Samalla luodaan liiketoimintamahdollisuuksia Etelä-Savon metsänhankintayrityksille sekä parannetaan niiden valmiuksia työskennellä Venäjän markkinoilla riskit huomioiden. Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus, Esedu ja Mikkelin ammattikorkeakoulu osallistuvat kaikki hankkeeseen erilaisissa rooleissa. Myös hankkeen venäläiset partnerit, Pietarin metsäteknillinen yliopisto sekä Viipurin maa- ja metsätalousoppilaitos osallistuvat koulutuksien suunnitteluun ja järjestämiseen.

– MAMK vastaa hankkeessa puunhankintayritysten keskijohdon kouluttamisesta, ja Esedu kouluttaa opettajia ja työnjohtoa puunkorjuuyrityksissä Leningradin alueella. Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus luo puolestaan viennin valmiuksia suomalaisille puunhankintayrityksille, jotka ovat kiinnostuneet liiketoiminnasta Venäjällä, kertoo hankkeen projektipäällikkö **Kirsi Itkonen** MAMKista.

Koulutusverkoston yhteistyö tuo hankkeen kohderyhmille kiistattomia etuja. – Näin pystymme tarjoamaan monipuolisemman tuotteen ostajalle. Koulutus pitää sisällään hyvin monenlaisia asioita, ja Venäjän puolella konkreettiset hyödyt ovat näin suuremmat, toteaa Riitta Flinkkilä Esedusta. – Samalla testaamme tässä kouluttajaverkoston yhteistä koulutustuotetta, jota voimme jatkossa tarjota mm. metsäkone- ja puunhankintayrityksille. Myös opettajat ovat lähteneet mukaan toimintaan kiitettävän ennakkoluulottomasti.

Tiivis yhteistyö kohdemaan partnereiden ja työelämän kanssa

WOPE-hankkeen tavoitteena on lisätä osallistujayritysten henkilöstön osaamista ja tukea siten tuottavuuden, työllisyyden ja hyvinvoinnin kasvua Pietarin ja Leningradin alueella. Etelä-Savon näkökulmasta kyse on maakunnan osaamisen viennistä, mutta ei kehitysyhteistyömentaliteetilla.

– Venäläiset partnerit – Pietarin valtiollinen Metsäyliopisto ja Viipurin autonominen toisen asteen ammatillinen oppilaitos – ovat vahvasti mukana, ja työssä hyödynnetään kaikkien vahvuuksia. Suomalaisyrittäjien osallistuminen merkitsee puolestaan uusia kansainvälisiä kontakteja Suomen ja Venäjän välillä sekä yrittäjille mahdollisuuksia liiketoimintaan ja laajentamiseen.

Koulutusviennin näkökulmasta yksi Etelä-Savon vahvuuksia on metsäalan oppilaitosten tiivis yhteistyö työelämän kanssa. Etelä-Savossa on esimerkiksi metsäalan ainoa oma ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Tutkinnossa keskitytään metsäalan liiketoimintaosaamisen kehittämiseen.

– Lisäksi koulutamme Suomessa jatkuvasti metsäalan organisaatioita, mikä antaa kokemusta ja näkemystä koulutusvientiä varten. Meillä on myös luennoitsijoina yritysten ja metsänhoitoyhdistysten edustajia. Jatkuva vuorovaikutus takaa, että meillä on hyvä käsitys työelämän tarpeista, ja pystymme todella vastaamaan niihin, toteaa Itkonen.

Etelä-Savolla annettavaa kehittyvälle metsäenergia-alalle

Metsäenergiasektorin kasvu ja voimakas kehitys tarjoaa yhä uusia mahdollisuuksia koulutusvientiin. Etelä-Savossa metsäenergian hyödyntämisellä on pitkät perinteet, ja alan osaaminen on Suomen huippua. Tänä päivänä valtaosa sähköstä ja lämmöstä tuotetaan Etelä-Savossa metsäpolttoaineilla.

– Eteläsavolaiset yritykset ovat ensimmäisten joukossa myös kehittäneet metsäenergian tehokkaampaan hyödyntämiseen uusia toimintatapoja, menetelmiä ja laitteita, jotka ovat käytössä ympäri maailmaa, kertoo **Mika Muinonen** innovaatio- ja teknologiakeskus Miktech Oy:stä. Miktech koordinoi Etelä-Savossa metsäenergiaan keskittyvää Biosaimaa-klusteria, johon myös Esedu, MAMK ja Aalto-yliopiston Pienyrityskeskus kuuluvat.

– Etelä-Savossa on hyviä yrityksiä koko energiapuuosaamisketjun varrelta. Voimme lähteä viemään energiapuuosaamista koko ketjun näkökulmasta: asiakas voi ostaa kokonaisuuden, ei vain tiettyä osaa ketjusta, Sinikka Mynttinen toteaa. – Biosaimaan rooli on ollut tässä aivan ehdoton, sillä se on koonnut yhteen niin oppilaitokset ja yritykset kuin niiden toimintaa tukevat organisaatiot. Mukana on myös Lappeenrannan teknillisen yliopiston LUTin metsäenergiayksikkö, joka tekee todella ajantasaisista tutkimuksista ja käytännön kehittämistyötä tällä saralla.

Koulutusmarkkinoiden kasvaessa ja bioenergia-alan kehittyessä metsäalan koulutusviennin näkymät vaikuttavat hyviltä. Kaikki valmiudet koulutusvientiin ovat olemassa, ja pilottihankkeilla saadaan nyt arvokasta kokemusta siitä, kuinka kasvava kysyntä voidaan parhaiten kääntää kannattavaksi liiketoiminnaksi.

Lisätiedot:

Mika Muinonen, kehityspäällikkö, Miktech Oy, + 358 440 361 604, mika.muinonen(at)miktech.fi

Miktech Oy on innovaatio- ja teknologiakeskus, joka edistää tutkimustoiminnan ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä keskittyen uuden teknologian synnyttämiseen ja käyttöönottoon sekä teknologiayhtiöiden toiminnan kehittämiseen. Miktechillä on keskeinen rooli alueen kehittämistyössä, sillä Miktech koordinoi Mikkelin kaupungin kehittämisstrategian mukaisia kehityshankkeita teknologian saralla. www.miktech.fi

Bioenergian käytön edistäminen on Mikkelin seudun elinkeinopolitiikan kehittämisen kärkihanke, jonka toimintaa toteuttaa Miktech Oy:n koordinoima Biosaimaa-klusteri. Klusteri on osa Mikkelin seudun Osaamiskeskuksen toimintaa, ja sen toimijoina on seudun yrityksiä, tutkimuslaitoksia, rahoittajia ja viranomaisstahoja. Biosaimaan yhtenä tavoitteena on metsään perustuvan bioenergian tuotannon lisääminen. Biosaimaa-klusterin koordinointia rahoittaa Työ- ja elinkeinoministeriö. Rahoituksen myöntänyt viranomainen on Etelä-Savon maakuntaliitto.